

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: SOCIOLOGIA

ASSIGNATURA: 25215 TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ II (6 crèdits)

DURADA: Segon semestre CURS: Segon

CURS ACADÈMIC: 2005/2006

Professor: Vicent Borràs

Objectius.

Es una assignatura que es planteja com a continuació de la de Tècniques I del primer semestre. Igual que a Tècniques I, l'interès primordial de la matèria és el de dotar als alumnes del fonaments teòrics i dels instruments tècnics per dur a terme la vessant aplicada del que ha de ser al seu ofici.

L'objectiu fonamental és oferir a l'alumnat la informació i el desenvolupament de les habilitats per l'aplicació de tècniques qualitatives en la fase de la contrastació empírica de la recerca. El curs es centrarà especialment en els mètodes i tècniques qualitatives de recull de les informacions: Tècniques d'observació directa, tècniques d'interlocució i tècniques de lectura de textos.

El fet de tractar de manera exclusiva, a Tècniques II, les tècniques de recollida d'informació qualitativa és a efectes solament pedagògics. Cal mantenir la idea que no es pertinent entendre la investigació sociològica en termes de la dicotomia quantitatiu/qualitatiu.

Temari general

Tema 1: Introducció general.

1. De la construcció de l'objecte d'estudi a la planificació del recull i l'anàlisi de les informacions.
2. Objectius de la recerca, recursos disponibles i concreció de les estratègies de contrastació empírica.
3. La selecció de les unitats d'observació: el camp d'anàlisi i la mostra.
4. Els mètodes i tècniques de recull d'informació i d'anàlisi: visió panoràmica.

Tema 2. Orientacions generals de les tècniques qualitatives

1. Perspectives històriques sobre la gènesis i desenvolupament de la investigació qualitativa.
2. El debat qualitatiu/quantitatiu. Cap a la complementarietat de perspectives.
3. Paradigmes i perspectives en la investigació qualitativa.
4. El disseny i les fases en la recerca qualitativa.

Tema 3. La investigació documental: tècniques de lectura i documentació.

1. Definició de materials documentals.
2. L'ús de material documental: avantatges e desavantatges.

Tema 4. Tècniques d'observació: la observació participant.

1. Clarificació conceptual i terminològica.
2. Aspectes del disseny, camp i realització de l'observació participant.
3. Avantatges i limitacions de l'observació.

Tema 5. Tècniques de conversació , narració I: La entrevista.

1. Clarificació conceptual i terminològica: Tipus d'entrevistes.
2. El procés de l'entrevista: Selecció d'informadors, apropament, la guia, les relacions, el recull de la informació...
3. Avantatges i desavantatges de les entrevistes.

Tema 6. Tècniques de conversació, narració II: Histories de vida.

1. Clarificació conceptual i terminològica: Tipus de tècniques biogràfiques.
2. La pràctica i la valoració de la metodologia biogràfica.
3. Disseny, camp d'anàlisi i presentació de materials biogràfics.

Tema 7. Tècniques de conversació, narració III: Els grups de discussió.

1. Clarificació conceptual i terminològica.
2. Aspectes del disseny, camp i realització del grups.
3. Avantatges i desavantatges dels grups de discussió

Tema 8. L'anàlisi de contingut i l'anàlisi temàtic qualitatiu.

1. El marc epistemològic.
2. Els elements d'anàlisi i les estratègies d'investigació.
3. Els mètodes i les tècniques d'anàlisi de contingut.

Bibliografia general.

- AGUIRRE BAZTÁN A. (Ed.)(1995). *Etnografía. Metodología en la investigación sociocultural*. Barcelona: Editorial Boixareu Universitaria.
- ALONSO BENITO, Luis Enrique (1998). *La mirada cualitativa en sociología. Una aproximación interpretativa*. Madrid: Fundamentos.
- ALONSO BENITO, Luis Enrique (1994). «Sujeto y discurso: el lugar de la entrevista abierta en las prácticas de la sociología cualitativa». En: *Métodos y técnicas cualitativas de investigación en ciencias sociales*, editado por J.M. Delgado y J. Gutiérrez. Madrid: Síntesis. P. 225-240.
- ALVIRA MARTIN, Francisco (1983). «Perspectiva cualitativa-perspectiva cuantitativa en la metodología sociológica». *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 22. P. 53-75.
- BALAN, J. et al. (Eds.) (1974). *Las historias de vida en las ciencias sociales*. Buenos Aires: Nueva Visión.
- BARDIN, Laurence (1986). *El análisis de contenido*. Madrid. Akal.
- BORRÀS V. LÓPEZ P. LOZARES C.(1999) "La articulación entre lo cuantitativo i lo cualitativo: de las grandes encuestas a la recogida de datos intensiva" en *Qüestió*, 23, 3. Barcelona. pp 525-541
- BOURDIEU, P. CHAMBOREDON, J. PASSERON ,J. (1989) *El oficio del sociólogo*. Madrid, Siglo XXI
- CALLEJO, Javier (2001). *El grupo de discusión: Introducción a una práctica de investigación*. Madrid: Ariel.

- DELGADO, J.M.; GUTIERREZ, J. (Eds.) (1994). *Métodos y técnicas cualitativas de investigación en ciencias sociales*. Madrid: Síntesis.
- IBAÑEZ ALONSO, Jesús (1994b). *El regreso del sujeto. La investigación social de segundo orden*. Madrid: Siglo XXI.
- KRUEGER, Richard A. (1991). *El grupo de discusión. Guía práctica para la investigación aplicada*. Madrid: Pirámide.
- ORTI, Alfonso (1989). «La apertura y el enfoque cualitativo o estructural: la entrevista abierta semidirectiva y la discusión de grupo. En: *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación*, editado por M. Garcia Ferrando; J. Ibañez y F. Alvira. Madrid: Alianza. P. 171-203.
- PUJADAS MUÑOZ, Juan José (1992). *Método biográfico: El uso de las historias de vida en ciencias sociales*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- QUIVY, R.; VAN CAMPENHOUDT, L. (1992). *Manual de investigación en ciencias sociales*. Paris: Limusa.
- RODRIGUEZ GOMEZ, G.; GIL FLORES, J.; GARCIA JIMENEZ, E. (1996). *Metodología de la investigación cualitativa*. Archidona (Málaga): Ediciones Aljibe.
- RUIZ OLABUENAGA, José Ignacio (1996). *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao: Universidad de Deusto.
- SANTAMARINA, C.; MARINAS, J.M. (1994b). «Historias de vida e historia oral». En: *Métodos y técnicas cualitativas de investigación en ciencias sociales*, editado por J.M. Delgado y J. Gutiérrez». Madrid: Síntesis. P. 257-285.
- TAYLOR, S.J.; BOGDAN, R. (1992). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación. La búsqueda de significados*. Barcelona: Paidós.
- VALLES, Miguel S. (1997). *Técnicas cualitativas de investigación social. Reflexión metodológica y práctica profesional*. Madrid: Síntesis.

Avaluació.

- Un treball en grup que serà objecte d'avaluació continuada i que suposarà un 40% de la nota final. Aquest treball estarà centrat en l'aplicació de tècniques qualitatives a un projecte de recerca.
 - Tallers a classe centrats en la preparació, aplicació i anàlisi d'algunes de les tècniques (30% de la nota final).
 - Un examen final escrit que suposarà el 30% restant de la nota.
- Per aprovar l'assignatura s'han de superar totes tres proves.

Calendari de realització del treball i les pràctiques.

1. Primera pràctica Dijous 4 de març: Redefinició de l'objecte d'estudi de cara a una validació qualitativa.
2. Segona pràctica dijous 25 de març: dimensions de l'objecte d'estudi, i mostra teòrica. 1 lliurament del treball.
3. Tercera pràctica dijous 2 d'abril: Tria i justificació de les tècniques emprar, guió d'entrevista, preparació per la realització del treball de camp.
4. Quarta pràctica 24 d'abril: Lliurament transcripció entrevista i valoració de la tècnica emprada.
5. Quinta pràctica dijous 20 de maig: Primers anàlisis de la informació.